

سیاره‌ای شدن جهان و ارتباطات

دکتر علی محمدی
در اولین نشست

انجمن روابط عمومی ایران
در سال ۱۳۷۷

آمده دچار تغییر شده است. شما یکدفعه متوجه می‌شوید که در تهران با داشتن یک Dish به قطر یک متر و نیم می‌توانید ۱۶۹ کانال تلویزیونی را بگیرید. بیشتر این تغییر و تحولات نتیجه این است که همان طوری که کمونیسم شوروی به بن بست رسید سرمایه‌داری غرب هم بعد از انقلاب ایران به بن بست‌هایی رسید و برای اینکه تولید را بالا ببرد به این فکر

حدود ۱۸ سال پیش در آمریکا و اروپا پدیده‌ای بوجود آمد بنام پدیده Globalism یا پدیدهٔ سیاره‌ای شدن جهان که گاهی آن را دنیایی یا جهانی ترجمه می‌کنند که با کلمات World یا International جایجا می‌شود. ولی معنی‌اش Globe یا همان کره سیاره‌ای است. جهان حاضر با تحولی که در سیستم ارتباطی و اقتصادی دنیا پدید

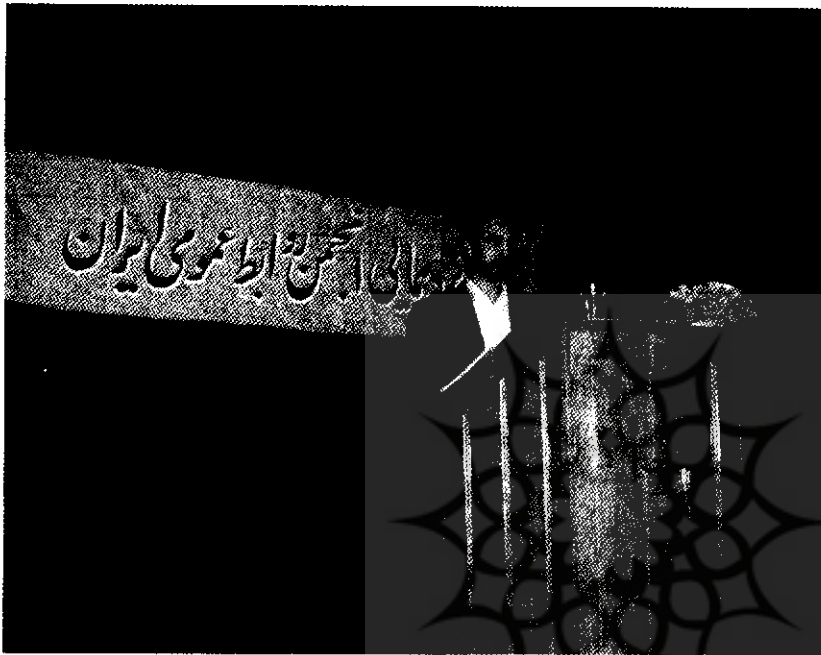
اشاره:

ایدهٔ سیارهٔ شدن جهان نفوذ شرکت‌های فراملی ارتباطی و تاثیر آنها بر مردم و مساله هویت فرهنگی در اواخر قرن بیستم از دغدغه‌های علمی دکتر علی محمدی استاد ارتباطات دانشگاه نایتنگهام انگلستان در اولین سخنرانی انجمن روابط عمومی ایران در سال جاری است که با هم می‌خوانیم.

داشته باشند، البته برخی از توصیه‌های بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول چندان به نفع کشورهای در حال توسعه نیست ولی اگر می‌خواهند در سیاره‌ای شدن سهم باشند مجبورند یک رشته قوانین و مقررات را رعایت کنند. بنابراین متوجه می‌شوید یک رشته تغییرات در اقتصاد این کشورها پدید آمده و در

بتواند جریان کند. عده‌ای از وزرای اقتصادی کشورهای در حال توسعه و روسای بانک مرکزی به واشنگتن دعوت شدند و توصیه‌های خود را به آنها ارائه دادند تغییراتی که ملاحظه می‌کنید بخصوص در ایران در این ۱۸ ساله از پدیده سیاره‌ای شدن جهان که بسیاری از آنها ناخواسته است نشأت

افتاد که سیستم قدیمی سرمایه‌داری را تغییر دهد. برای اینکه این سیستم تغییر کند در اوائل سال ۱۹۸۰، هفت کشور صنعتی به رهبری آمریکا و انگلیس، بخصوص این دو کشور ایده سیاره‌ای شدن و بیشتر مساله قانون زدایی Deregulation را مطرح کردند و عنوان شد که قوانین موجود پاسخگو نیست و باید قوانین دست و پاگیر را برداشت، مرزهای جغرافیایی که در یک محدوده سرمایه را حبس می‌کند از بین برد تا سرمایه‌دار به هر کشوری که در آن امکان بیشتر و شرایط تولید را فراهم می‌کند سرمایه‌اش را منتقل کند، برای اینکه بتوانند چنین وضعی را در بازارهای اروپا و آمریکا پدید آورند مجبور بودند یک رشته از قوانین بین‌المللی را تغییر دهند، ابتدا زمینه را در ۵ ساله اول سالهای ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۵ (زمانی که ایران درگیر جنگ بود) و با تشکیل کنفرانس‌هایی قوانین دست و پا گیر اقتصادی و سیاسی که مانع انتقال سرمایه از یک منطقه جهان به منطقه دیگر می‌شود تغییر دادند. سپس افکار عمومی را آماده کردند تا توانایی پذیرش این تفکر جدید را در سرمایه‌گذاری داشته باشد همچنین برای اینکه بتوانند این نوع فکر را در کشورهای جهان سوم اعمال کنند پیشنهاد کردند که صندوق بین‌المللی پول I.M.F و بانک جهانی قوانین وام دادن را تغییر دهند. یکی از این قوانین قانون Condition یا شرطی کردن وام بود که وام را به کشورهایایی می‌دهند که تابع یک رشته نسخه‌ها یا پیشنهادهایی که بانک جهانی و صندوق بین‌المللی به آن کشورها می‌دهند باشد. شرایط عبارتند از: ۱- تمام سوبسیدها را بردارند، ۲- سیستم اقتصادی طوری باشد که بتواند پاسخگوی نیازها، تولید و مصرف باشد و کمبود بودجه را طوری ترتیب دهند که به تدریج کاهش بودجه را

قبل از سال ۱۹۸۰ دولت‌ها می‌توانستند قیمت‌های خود را تعیین کنند و از نظر سیاست اقتصادی خود استقلال داشته باشند ولی در حال حاضر تابع سیاره‌ای شدن جهان هستند.

بسیاری موانع درآمدها با مخارج نمی‌خواند. سیاست‌های بسیار غلطی که موجب تورم و ناملايمات اقتصادی در این کشورها می‌شود. از سوی دیگر همزمان متوجه می‌شوید در ایران و کشورهای منطقه ما تعداد زیادی تلویزیون بین‌المللی وجود دارد که اینها تا ۲۰ سال پیش وجود نداشت. بعد از فروپاشی شوروی، سرمایه‌داری برای اینکه بتواند از مرزهای محدوده جغرافیایی خود بیشتر تحرک پیدا کند و این سیاره‌ای شدن را عملی کند مجبور

گرفته است. اقتصاد ملی هر کشوری تحت نفوذ توصیه‌های بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول است. قبل از سال ۱۹۸۰ دولت‌ها می‌توانستند قیمت‌های خود را تعیین کنند و از نظر سیاست اقتصادی داخلی خود استقلال داشته باشند ولی در حال حاضر تابع سیاره‌ای شدن جهان هستند و مجبورند که توصیه‌های بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول را برای دریافت وام جهت توسعه اجرا کنند تا بتوانند در این تعادل (Balance) اقتصاد نقشی [فعال]

شد که زیاد تبلیغ کنند و زمینه افکار عمومی را برای پذیرش این پدیده جدید آماده کند، برای این کار تعداد زیادی تلویزیون‌های تجاری، تلویزیون‌های دولتی که تماماً قبلاً محلی بوده بین‌المللی می‌شوند و به پخش تصویر و خصوصیات فرهنگی و اجتماعی کشورهای سرمایه‌داری غرب در کشورهای در حال توسعه است می‌پردازند، این توطئه نیست بلکه آنها در حال تجارت، تحرک، گسترش و توسعه سرمایه‌داری خود هستند و این ما هستیم که باید در برابر تحولاتی که پدید آمده بتوانیم گزینه و راهی پیدا کنیم تا خود را با آنها همکن کنیم چون اکثر کشورهای صنعتی که مبتکر تکنولوژی آسایش، طول زندگی، آموزش و بهتر کردن زندگی مردمشان هستند همیشه تلاش دارند که روز به روز به پویایی اقتصادی و فرهنگی خود اضافه کنند برخی از کشورهای جهان سوم یا راه آنها را قبول دارند یا در برابر راهی که آنها می‌روند گزینه دیگری دارند. متأسفانه این کشورها بعد از فروپاشی شوروی هیچ نوع رقابتی را ندیدند و در نهایت شروع به فعالیت در جهت توسعه این تصویرهای غربی به دور دنیا بخصوص در کشورهای بلوک شرق کردند. شرکت‌های فراملی و چندملیتی با سرعتی زیاد روز به روز در حال گسترش به اطراف دنیا هستند و ما با یک پدیده Mega - Corporation که بخصوص در شرکت‌های تبلیغاتی، تجاری و صنعتی روبرو هستیم که با یکدیگر یکی می‌شوند و در تمام زمینه‌ها رقابتی در جهان وجود ندارد و برای گسترش نفوذ در بازارهای جهانی، بهترین بازار جهانی بازار کالاهای فرهنگی است. وقتی که بتوانیم در عادت مردم نفوذ کنیم، نفوذ بر رفتار مردم، لباس مردم، غذای مردم و تفکر مردم هم

ایجاد خواهد شد. شرکت‌های تولید فیلم، سینما، تلویزیون، تولید غذا، کالاهای مختلف همه با هم یک مشارکت (Corporation) عظیمی را تشکیل می‌دهند و هیچگونه رقابتی در بازارها ندارند بلکه یک تاز میدان‌های تمام بازارهای جهانی هستند. ما شاهد

مساله اساسی در اواخر قرن بیستم مساله هویت فرهنگی است. آیا قرن ۲۱ قرن صلح است.

می‌شویم که در دبی یک بازار بین‌المللی شبیه بازار بین‌المللی برزیل و نیویورک بوجود آمده است و تمام دنیا از کالاهای اروپایی و آمریکایی استفاده می‌کنند و دیگر نیاز نیست که به لندن بروید بلکه به

باید ایده سیاره‌ای شدن بوسیله معلمین به خصوص روابط عمومی که کار آنها ساختن تصویر و تفکر و آماده کردن زمینه‌هاست توسعه پیدا کند.

دبی می‌روید و آنچه را که در لندن می‌خواهید پیدا می‌کنید. پس بازارهای جهانی بازارهای سیاره‌ای و متکی بر اصل جهانی شدن بازار هستند. سبک لباس و وضع زندگی شبیه به هم می‌شوند، در رفتار مردم اثر می‌گذارد یعنی پدیده جدیدی در حال شکل گرفتن است بنام شهروندی جهانی global citizenship. از نظر مصرف‌گرایی مثل هم هستیم. اما چرا نباید تمام حق و حقوقی که در کشورهای غربی مطرح است در کشورهای دیگر هم باشد؟ یکی از مسائلی که مطرح شده مسئله محیط زیست است که بین تمام مردم جهان درد

مشترک است. فکر جدیدی را بکار ببریم که مسئله ترافیک را که برای تمام شهرها یک گرفتاری است حل کنیم این سیاره‌ای شدن باعث شده که همه به فکر بهبود ترافیک شهرها و بهبود اکولوژی محیط زیست لندن باشند. این اجبار جهانی است که باید تهران هم حمل و نقل عمومی را تبدیل به گازی کند و بعد از سال دو هزار مجبور است برقی شود این‌ها جبر تاریخ و فشار جهانی است که ما را به طرف توسعه و تکامل و یکی شدن، پیش می‌برد تا زمانی که گزینه‌ای برای مبارزه با آن نوع زندگی نداریم و یا وسیله‌ای نداریم که طوری زندگی کنیم تا بی‌نیاز به آن باشیم بالطبع به آن طرف سوق داده می‌شویم، در حال حاضر آن کالاهایی که شما در تهران در پیاده‌روها می‌بینید در لندن و در پاریس هم در ویتترین مغازه‌ها می‌بینید و تعجب می‌کنید در واقع مساله اساسی در اواخر قرن بیستم مساله هویت فرهنگی است

اگر قرار است که همه شبیه هم باشیم یعنی یک فرهنگ جهانی بوجود آید پس فرهنگ‌های ملی و قومی چه خواهد شد آیا در قرن ۲۱ که بیشتر از ۲ سال به آن نمانده، قرن تضاد قومهاست و دوباره تضاد ملی، تضادهای ملی‌گرایانه (nationalism) بوجود می‌آید یا به طرف یکسان شدن و شبیه شدن و جامعه مصرفی (consumerism) می‌رویم و ما هم باید از قوانین آنها پیروی کنیم؟ پس باید حقوق ما هم تغییر کند.

قرن ۲۱، قرن عدم پایداری یا ایجاد اغتشاش در کشورهای جهان سوم است، کشورهای جهان سوم چون تاکنون به فکر گزینه‌ای نبودند و راه دیگری نداشتند و نتوانستند کشورهايشان را مجهز به تمام تکنولوژی و صنعتی که دارند بکنند بنابراین سیستم‌ها تحت تاثیر آن تحولات قرار می‌گیرند و به طور طبیعی تحول پیدا خواهند کرد. این تحول

در مصرف و یا این شبیه شدن به آنچه در خیابان های تهران یا پاریس هست خواهی نخواهی در نظام و سیستم هم تغییراتی بوجود می آورد و این چیزی است غیر قابل اجتناب که به آهستگی روی فکر ما هم اثر می گذارد. چیزی که حدود دو سال و نیم پیش این مقوله را من اولین بار در مدیریت صنعتی مطرح کردم زمانی که در مواد درسی دانشگاهی مطرح نشده بود در هیچ کتاب، محله و روزنامه و در هیچ جایی در این باره مطلبی پیدا نکردم چون این پدیده با سرعت حدود ۱۸ سال در غرب بخصوص در ۱۰ ساله اخیر به خصوص بعد از سقوط شوروی و پیروزی سرمایه داری موضوع روز است و مرتب بحث می شود که قرن بیست و یکم و آینده بشر چه خواهد شد و به چه سویی می رویم آیا مساله جامعه اطلاعاتی information society که مطرح است برای انسان بهتر است. آیا قرن ۲۱ قرن صلح است چون قرن بیستم قرن جنگ و خونریزی بود؟ قرن بیست و یکم چه قرنی خواهد بود؟ می بینیم که مرتب راجع به این مساله فکر می شود کتابهای زیادی در این شش ساله اخیر نوشته شده است. باید ایده سیاره های شدن بوسیله معلمین بخصوص روابط عمومی که کار آنها ساختن تصویر و تفکر و آماده کردن زمینه هاست توسعه پیدا کند و جزء دروس دانشگاهی شود که در آستانه قرن بیست و یکم ایران می خواهد چه ایرانی شود؟ آرمانهای یک ایرانی چه خواهد بود؟ آرمانهای جهان اسلام در قرن بیست و یکم چه خواهد بود؟ وحدت اسلامی در جهان قرن بیست و یکم به چه شکلی خواهد بود؟ و مسائلی از این قبیل مهمترین مسئله ارتباطات است این حالتی که ما در قرن بیستم داریم که سیستم کاری ساعت نه شروع و پنج تمام می شود تغییر می کند وقتی

در دنیای قرن بیست و یکم پدید خواهد آمد و رفت و آمدها کمتر خواهد شد، بخصوص در کنفرانس های بین المللی دیگر نیازی نیست از یک پایتخت به پایتخت دیگری رفت از همین جا و در همین سالن به چهار سالن دیگر در چهار پایتخت دنیا متصل می شویم و راحت بدون هیچ مسئله زمانی و مکانی گفتگو می کنید، چرا به خاطر اینکه سیستم دیجیتال یا سیستم رقمی کردن ارتباطات با سرعت نور هر اطلاعی را از یک نقطه به نقطه دیگر منتقل می کند و از طریق فیبر نوری ماهواره دیگر مسئله زمان و فاصله مطرح نیست. فیبر نوری الان ایران هم آن را درست می کند و کم کم در سیستم تلفنی ما وارد می شود بعضی تلفن ها بدون هیچ نوع پارازیتی در آن واحد وصل می شود و شفاف اند. سیستم ماهواره ای هم سیستم قدیمی می شود. اگر در سیستم فیبر نوری سرمایه گذاری کنند خیلی سریعتر و بهتر می توانند

شما به کامپیوتر و سیستم فیبر نوری مجهز شوید لازم نیست به اداره بروید هر موقع جلسه یا کنفرانس دارید در خانه در برابر مانیتور تلویزیون و تلفن می توانید تمام کارهایتان را انجام دهید دیگر نیازی به ایجاد آلودگی هوا و آلودگی صوتی، هیاهو و رفت و آمد نیست، الان ۶۰ درصد نیروی کار بخصوص در قسمت های تحقیقاتی در اروپا و آمریکا در خانه ها، ویلاها و کلبه های روستاهای اطراف کار می کنند و از طریق پست الکترونیکی electronic mail با یکدیگر م راوده و مکاتبه می کنند و خیلی سریع از طریق پست الکترونیکی در آن واحد چندین بار می توانند در دور دنیا و دورترین نقاط کره زمین هر ارتباطی را بخواهند برقرار کنند، پس به طور کلی سیستم زندگی از این حالت سنتی بیرون خواهد آمد و نوشتن کتاب، مقاله، همه به صورت الکترونیک و به صورت دیسک خواهد بود. به طور کلی تحولات زیادی

انتقال پیام را انجام دهند و در آن واحد در یک ثانیه ۸۰۰ پیام را با سرعت نور منتقل کنند و مسئله کیفیت کاری و پیام بهتر خواهد بود و این تحول با سرعت هر چه تمامتر جلو می‌رود. ارتباط و فرهنگ باید توسعه یابد تا انسان در هر جامعه‌ای غیر از نان و گوشت به مسئله ارتباطات هم توجه کند.

سیستم انتشارات و درس خواندن به این ترتیب تغییر خواهد کرد، امروزه در بسیاری از دانشگاه‌ها با سیستم اینترنت تدریس می‌کنند که خیلی ارزان است. به این ترتیب نیازی نیست که به دانشگاه بروند بلکه به هر یک از آنها یک کامپیوتر می‌دهند در منزل تمام Lecture را برایش می‌فرستند، او می‌خواند و سوالها

کشور را پوشش می‌دهند چیزهایی که ۱۰ سال پیش جزء تکنولوژی بوده که جهان سوم حق نداشته به آن دسترسی داشته باشد ولی الان به راحتی خودش می‌تواند بسازد و بوجود آورد عین صنعت اتومبیل و صنعت ماهواره که می‌تواند مونتاژ کند، تولید کند و سپس صادر کند این تحولاتی است که از سال ۱۹۸۵ با کمک امریکائیا که مبتکر این تغییرات هستند ایجاد شده است.

آنها هستند که مرتب تحول ایجاد می‌کنند و حتی اروپای سنتی را مجبور می‌کنند که دنبال آنها بروند گاهی آنها یک ترمز روی سرعت تکنولوژی امریکایی قرار می‌دهند از سال ۱۹۸۵ به طور کلی سیستم اینترنت‌سات که یک

نفود بر رفتار مردم، غذای مردم و تفکر مردم هم ایجاد خواهد شد شرکت‌های تولید فیلم، سینما و... همه به هم یک مشارکت عظیمی را تشکیل می‌دهند و یکه تاز میدان تمام بازارهای جهانی هستند.

را جواب می‌دهد و نمره‌اش را می‌گیرد حتی در مورد مشاوره که بهترین و دقیق‌ترین روش ارتباط است همه چیز ضبط می‌شود، همه چیز دقیق است و حرف اضافه ندارد چرا که وقت از نظر زمان و فضا محدود است و در حداقل وقت بیشترین و دقیق‌ترین پیام را به طرف دیگر منتقل می‌کند در حال حاضر بسیاری از کشورهای جهان سوم دارای ماهواره شده‌اند به زودی هم ماهواره یک چیز عادی می‌شود مثل دوچرخه، هر کشوری خودش وقتی برنامه‌ریزی ارتباطی انجام داد، بر اساس برنامه ارتباطی پیش بینی می‌کند که چقدر trans-boarder ارتباطی لازم دارد و چقدر کانال برای ارتباطاتش نیاز دارد آن اندازه سفارش می‌دهد تا ماهواره برایش مونتاژ کنند و با قیمت ارزان فیلم برای یک شرکت به فضا می‌فرستند و آن

سیستم مشارکتی corporation بود بین ۱۲۰ کشور دنیا بوجود آمد و گفتند هر کشوری خودش می‌تواند ماهواره سفارش دهد و نیازی نیست که جزء سیستم ماهواره بین‌المللی اینترنت‌سات intersat باشد و برای ارتباطاتش از ماهواره خودش استفاده کند و به این صورت تکنولوژی منتقل می‌شود این تکنولوژی ایجاد شغل و کار می‌کند و انواع و اقسام رشته‌های ارتباطی در دنیا توسعه پیدا می‌کند از همه مهمتر مسئله کامپیوتر است ما اگر دسترسی به این سیستم نداشته باشیم نمی‌توانیم از کامپیوتر استفاده کنیم کامپیوتر و تلفن tele - communication این دو مکمل همدیگر هستند تحولات زیادی در دنیا بوجود آمده وظیفه اداره‌های پست و تلگراف دیگر نامه برن و تلفن نیست. بانک هم می‌تواند باشد علاوه بر آن خیلی

از کارها را می‌تواند انجام دهد تلویزیون کابلی هم داشته باشد همانطور که پول می‌دهید تمبر می‌خرید و بر روی نامه بزنید پول می‌دهید حق عضویت برنامه‌ها را load کنید روی کانال کابلی و ساعت مورد نظر نگاه کنید. وظیفه و شغل اداره پست و تلگراف تغییر پیدا می‌کند، پست و تلگراف در گذشته نامه می‌برد ولی، صندوق‌های پست الکترونیک امکاناتی فراهم می‌کنند که همه بتوانند پیام بفرستند پس سیستم نامه نوشتن تغییر پیدا می‌کند سرعت عمل خیلی سریعتر خواهد شد. وقتی با آن سیستم مجهز شوید با استاد راهنما ده بار می‌توانید حرف بزنید ولی اگر می‌خواستید حضوری بروید و بیائید در ترافیک بیش از یک نوبت نمی‌توانستید صحبت کنید بدین ترتیب در خلوت خانه، دیر وقت و حتی شب‌ها می‌توانید هر نوع سوال و جواب درسی را با ترافیک کمتر دریافت کنید. این تحولات بسیار سریع در حال شکل گرفتن است کشور انگلیس الان در پنج ساله اخیر بخصوص از موقعی که حزب کارگر بدلیل نداشتن پول کافی در زمینه فیبر نوری به چند شرکت آمریکایی سفارش داده که فیبر نوری را به خانه‌ها متصل کنند و برای سی سال تمام تبلیغاتی که برای فروش کالاست مجانی باشد و در ازا آنها سرمایه گذاری کنند که تمام پنجاه و پنج میلیون نفر به این سیستم متصل شوند این به خانواده‌ها بخصوص در هنگام رای دادن خیلی کمک می‌کند و در سیستم‌های مالیاتی، کنترل و نظارت دقیق‌تر صورت می‌گیرد. اگر امکانات کامپیوتر و سیستم ماهواره‌ای نبود این سیستم بازار سهام stock market که در دنیا به این صورت سرسام‌آور یکجا crash می‌کند و از بین می‌رود و در جای دیگر میلیاردها دلار در روز معامله می‌شود وجود نداشت و چنین چیزی امکان

را دارد.

دیگری مساله سیاست ارتباطی است در این مقطع زمانی که وارد قرن اطلاعات و قرن ارتباطات شده‌ایم ما هنوز دارای سیاست مشخص و معینی در زمینه تکنولوژی ارتباطات نیستیم. اگر به ویرترین مغازه‌ها نگاه کنید صدجور تلفن می‌بینید ولی اگر بخواهیم ببینیم تلفن‌های استاندارد که شناخته شده ایران است کجاست bite british متوجه می‌شویم که دکان‌ها، مغازه‌ها و دفتر استانداردهای خود را دارد ولی چیزهای دیگر هم می‌فروشد. امروز استانداردها یکی از ویژگی‌های سیستم جامع‌دار ارتباطی و اطلاعاتی است، همین طور تلویزیون، رادیو و تمام آلاتی که

از بزرگترین کامپیوترها را از نظر حافظه بوجود آورد که بتواند بیشترین اطلاعات را بدست آورد و انبار کند. بنابراین در آینده آن کشورهایی که مجهز به تکنولوژی ارتباطات می‌شوند قوی‌تر و ثروتمندترین کشورهای جهان خواهند بود.

اما در رابطه با این مختصر مقدمه‌ای که گفتم ما در چه مرحله از این جهان سیاره‌ای هستیم؟ این خیلی مهم است که ما بدانیم در آستانهٔ قرن بیست و یکم ایران در کجا قرار گرفته است. اگر دقت کنیم ما هنوز در آستانهٔ تفکر ارتباطات که به صورت سرمایه در ساخت اقتصادی کشورمان مطرح می‌باشد هستیم و هنوز به مرحله‌ای نرسیده‌ایم

نداشت که سرمایه‌داری در تهران بخواهد از کارخانه سونی که در توکیو سهم دارد راحت در خلوت خانه از طریق کامپیوتر (مسنوط به اینکه به آن دیتالسیستم متصل باشد) بتواند سهام بخرد و بفروشد این چنین چیزی فقط از طریق کامپیوتر و ماهواره امکان دارد روی این اصل در سال بطور متوسط یک چیزی حدود پنجاه تریلیون دلار معامله می‌شود که در بازار سهام نیویورک ۲۰ تا ۱۵ سال گذشته امکان نداشت پس این سیستم اطلاعاتی data system که بوجود آمده در نتیجهٔ تکنولوژی کامپیوتر و ترکیب همگن شدن کامپیوتر tele - communication سیستم ارتباط دور است.

اگر کمی دقت کنید با زمان و دینامیسم این نوع ارتباط نمی‌توان تصور کرد که انسان قرن بیست و یکم به کجا خواهد رفت و چقدر این مساله ارتباطات به عنوان سرمایه در آینده مهم تلقی می‌شود اگر کشوری را با کشوری دیگر مقایسه کنید مساله ارتباطات خیلی مهم‌تر است تا بمب‌های اتمی یا هواپیماهای مافوق صوت. مساله دینامیسم ارتباطی خیلی مهم است و مقدمهٔ کوتاهی راجع به تاریخ آن می‌گویم. اولین کشوری که در دنیا به فکر ارتباطات به عنوان سرمایه افتاد کشور ژاپن بود آن هم به دلیل کوچکی و محدود بودنش و تنها چیزی که فکر می‌کرد در آینده می‌تواند ژاپن را سربلند کند این است که هر چه زودتر ارتباطات و تکنولوژی را وارد سیستم سرمایه ژاپن کند چون تنها تولید ماشین، تلویزیون و انواع و اقسام وسایل زندگی کافی نیست، مهمترین چیز این است که وسایل ارتباطی جهان را بتواند تولید کند و بوجود آورد. مسالهٔ corporation رقابت‌های شدید صنعت کامپیوتر بین غرب و ژاپن است که ژاپن موفق شد یکی

در کنفرانس‌های بین‌المللی دیگر نیازی نیست از یک پایتخت به پایتخت دیگری رفت ما هنوز در آستانهٔ تفکر ارتباطات هستیم و هنوز به مرحلهٔ نرسیده‌ایم که از تکنولوژی ارتباطات به عنوان یک سرمایه استفاده کنیم.

مربوط به ارتباطات است. اینها باید به صورت استاندارد و محلی باشد که اگر خراب شد تعمیر شود. از طرف دیگر سیاست ارتباطی همانطور که ما سیاست پولی داریم، سیاست اقتصادی، سیاست فرهنگی و... همه چیز مشخص و معلوم شده آن هم باید مشخص شود و در سیستم اینترنت باید سیاست مشخص و معینی داشته باشد تا همه به آن دسترسی داشته باشند چون یکی از خصوصیات جامعهٔ اطلاعاتی مردم سالیاری کردن است. democratization یعنی هر کسی که کاملاً به مهارت‌های کامپیوتر آشنا باشد می‌تواند به تمام منابع اطلاعاتی دسترسی داشته باشد، بنابراین سیاست ارتباطی باید کاملاً مشخص و معین باشد تا همه بتوانند مطابق توان اقتصادی شان به آن دسترسی داشته

که از تکنولوژی ارتباطات به عنوان یک سرمایه (capital) استفاده کنیم. ما هنوز یک سیستم کامل و یک راهبرد مشخص و روشنی برای کامپیوتر در کشورمان نداریم. همه کشورهای دنیا یک یا دو سیستم کامپیوتری دارند مثلاً آلمان را به مرسدس بنز می‌شناسند، سوئد را به ولوو می‌شناسند و ایران را به پیکان می‌شناسند، هر کشوری یک استانداردهای مالی دارد. ما چندین سال است که کامپیوتر در کشورمان آمده اما هنوز یک سیستم مشخصی که بگوئیم این کامپیوتر، کامپیوتر ملی یا استاندارد کشور است مثل پیکان که مشخص شود که برچسب ایرانی دارد نداریم از مشکلاتی است که باید هر چه زودتر حل کنیم. اولین مساله استاندارد است که در هر کجای دنیا مشخص است در ایران مونتاژ است و استانداردهای خاص خود

باشند. از طرف دیگر مسئله دسترسی به علم و اطلاعات information حق هر انسانی است. در قرن بیست و یکم اگر کشوری مردم را از اطلاعات محروم کنند آن کشور را جریمه می‌کنند و این یکی از پدیده‌های جامعه اطلاعاتی است.

آورد، بسیاری از اوقات می‌بینید که در کشورهای جهان سوم خیلی شایعات قوی است و مواقعی که آنها از اطلاعات دقیق و صحیح محروم بودند و حق آنهاست چون انسان نیاز به اطلاعات دارد و برای خودش چیزی می‌سازد آن

یسا نرم‌افزار کامپیوتری در می‌آورد سرمایه مملکت است یکی از مشکلات بین چین و آمریکا از این نوع دزدی‌هاست، برنامه‌های تلویزیون و فیلم بخصوص افست کتاب را برخی معتقدند که به نفع کشورهای جهان سوم است در صورتی که فقط به نفع چند بازاری و تاجر است که پولی به جیب می‌زنند و به نفع یک ملت نیست بدلیل اینکه همانقدر که مولف دارند، نویسنده دارید و برای اینکه سرمایه‌های فرهنگی را حفظ کنید مجبورید از قانون copyright حمایت کنید و آن را امضاء کنند. مبارزه با امپریالیسم زمانی است که شما بتوانید نرم‌افزار خود را در بازار ۲۵۰ میلیونی آمریکا به فروش برسانید چرا که بیشترین ارز را می‌آورد و خیلی چیزهای خوب مانند حق مولف را امضاء کنید، مولف‌های خودتان و بین‌المللی را حمایت کنید آن وقت این مبارزه درست و به حفظ منافع ملی می‌شود در آینده فهرست‌هایی برای کشور بوجود می‌آید. هر کشوری که در هر زمینه‌ای خطا کند، چه محیط زیست، حق مولف، حقوق بچه، معلم، حقوق اطلاعاتی و چه در زمینه حقوق زن بخصوص که جامعه قرن بیست و یکم سازمان ملل خیلی به مسأله زنان اهمیت می‌دهد و در کلیه سازمان‌های بین‌المللی زن و مرد مساوی خواهند بود، از مسائل اساسی خواهد بود یعنی آینده زنها خیلی روشنتر خواهد بود. قرن بیست و یکم بیشتر به مسأله تساوی زن و مرد اهمیت می‌دهد بخصوص در کشورهای جهان سوم البته تمام اینها در ارتباط با سیاره‌ای شدن globalism می‌باشد هرچند که سیاره‌ای شدن امکانات ملی را فراهم می‌کند و حقوق‌هایی را بوجود خواهد آورد که باعث ایجاد تحولاتی در جوامع در حال توسعه خواهد شد. متأسفانه در این وضعیت ما برنامه‌های

قرن بیست و یکم بیشتر به مسأله تساوی زن و مرد اهمیت می‌دهد بخصوص در کشورهای جهان سوم البته تمام اینها در ارتباط با سیاره شدن globalism می‌باشد.

وقتی به آن طریق می‌رویم یکسری حقوق جدید شکل می‌گیرد و بوجود می‌آید. اطلاعات information عین تنفس است و حق یک آدم زنده است که کسی نمی‌تواند مانع زنده بودن کسی دیگر شود. این یکی از مسائل مهم در بین کشورهای پیشرفته و کشورهای در حال توسعه است و این که اطلاعات و نوع اطلاعات را چگونه می‌توان تعریف کرد مسأله دیگری است ولی حق اطلاعات که در بسیاری از کشورهای جهان سوم نبوده این به صورت حق پدید می‌آید و می‌تواند یک تحرک در جامعه بوجود

موقع هست که شایعه مطرح می‌شود، این موضوع کاملاً در آینده مشخص و تعریف خواهد شد و حقوق بشر شامل حقوق اطلاعات، حقوق فرهنگی و از همه مهمتر حق مولف است همچنین در مقابلش سرقت فرهنگی. برای نمونه فیلم تایپانیک که کپی برداری شده غیرقانونی است و هیچ فرقی با دزدی ندارد، یکی از حقوقی که در آینده بسیار مهم و مورد توجه قرار خواهد گرفت مالکیت یا حق سرمایه فکری است. intellectual property right حق کسی که فکری دارد و آن را به صورت سناریو یا کتاب و

درسی دانشگاه وارد کنیم. بخصوص سعی کنیم رشته‌های فوق لیسانس در حد پدیدهٔ سیاره‌ای شدن بوجود آید و بدانیم که سیستم اقتصادی سنتی جوابگو نیست و باید متحول شود. این تحولات کاملاً محسوس است آنهایی که ۲۰ سال پیش دبی یا ترکیه را از نزدیک دیدند بخصوص آنهایی که با کشورهای غربی برخورد سیاسی نداشتند می‌بینید که تحولات زیادی ایجاد شده و ما هم اگر روزی بتوانیم مشکلاتمان را با کشورهای غربی حل کنیم خیلی سریعتر به رشد و توسعه می‌رسیم تمام اینها نیاز به فکر دارد تا کم کم این مقوله همگانی شود. می‌دانیم که قرن بیستم تمام شده و وارد سال دو هزار و یک می‌شویم پس هم اکنون از زندگی چه می‌خواهیم، برای فردا چه فکری داریم، دیروز که گذشت برای فردا چه کنیم که طول عمرمان بیشتر شود، زندگی راحتی داشته باشیم، از کیفیت زندگی بهتر برخوردار باشیم، تشنج کمتری داشته باشیم، آسایش بیشتر و بیکاری کمتر دارا باشیم، تعادل و عدالت باشد. اگر بتوانیم گفته‌مان را منطقی مطرح کنیم و به جای داد و فریاد به بحث‌های علمی و اصولی بپردازیم، هوش ما کمتر از آنها نیست، مغز متفکر ناسای آمریکا را هفتاد نفر از بهترین ریاضی‌دانان کامپیوتر ایرانی تشکیل می‌دهند حتی در قسمت ماهواره هم متخصص ایرانی داریم. این مغزهای متفکر از همین مدارس بودند که رفتند آنجا درس خواندند، امکانات در اختیارشان بوده و محدود به یک نوع تفکر نبودند تا توانستند استعداد‌های خود را گسترش دهند. ما کمبود استعداد نداریم باید فکر کنیم و در قرن بیست و یکم دنیای بهتری برای خودمان آرزو کنیم.

اساسی است که اگر جمعیت اضافه شود، با بهداشت طول عمرها زیادتر می‌شود این است که خیلی به تفکر نیاز داریم اما در این مقطع جغرافیایی که هستیم باید چه کنیم چرا که نفت نخواهد بود، بازار زیادی نخواهد داشت و ما با موقعیت جغرافیایی که بین دریای خزر و خلیج فارس داریم بیشتر وارد خدمات اقتصادی خواهیم شد حتی قسمت

یکی از حقوقی که در آینده بسیار مهم و مورد توجه قرار خواهد گرفت مالکیت یا حق سرمایه فکری است.

اقتصادی ما هم از این حالت تغییر خواهد کرد، اینها تحولاتی است که سیاره‌ای شدن جهان برای ما به ارمغان خواهد آورد. باید فکر کنیم که دیگر نمی‌توانیم مانند گذشته تقلید کنیم و فکر کنیم که در قرن بیست و یکم چه نقشی در سیاره‌ای

می‌دانیم که قرن بیستم تمام شده و وارد سال دو هزار و یک می‌شویم پس هم اکنون از زندگی چه می‌خواهیم، برای فردا چه فکری داریم. ما هم می‌توانیم با داشتن ماهواره مثل آمریکا و اروپا برنامه سینما، فیلم و برنامه فرهنگی داشته باشیم و سبب گسترش نفوذ فرهنگی شویم.

شدن می‌توانیم داشته باشیم، ما هم می‌توانیم با داشتن ماهواره‌ای مثل آمریکا و اروپا برنامه سینما، فیلم و برنامه فرهنگی داشته باشیم و سبب گسترش نفوذ فرهنگی شویم در اینجا رقابت عظیمی بوجود خواهد آمد و باید طوری عمل کنیم که توجه آن عده را جلب کنیم تا بیشتر به کالاهای فرهنگی ما توجه کنند، پس نیاز به فکر داریم. از همه مهمتر اینکه سیاره‌ای شدن را توسعه دهیم و در مطبوعات مجلات و مواد

مدون و مشخصی نداریم که چگونه به استقبال قرن بیست و یکم برویم همهٔ کشورها یک نوع آرمانهایی دارند و برای سال ۲ هزار جشن می‌گیرند که دو هزار سال از تمدن و تکنولوژی و تاریخ بشر گذشته و وارد هزارهٔ سوم می‌شویم ما در قرن بیست و یکم چه آرزو و آرمانی داریم و می‌خواهیم آیندهٔ فرزاندانمان چه باشد در واقع یکی از مهمترین مسائل اساسی و حیاتی این است که بشر در بیست و یکم چه آرمانی دارد و چه چیزی از زندگی خود می‌خواهد. مسئله آزادی، تساوی، برابری و حق قومیت‌ها مسائلی است که مورد توجه انسان قرن بیست و یکم است که کم‌کم پدیدهٔ شهروند جهانی مطرح می‌شود و بالطبع حکومت‌های جهان سوم کمتر می‌توانند به مردمشان زور بگویند، بطور یقین این اثر را خواهد داشت که ظلم کمتر خواهد شد ممکن است از نظر عدالت اجتماعی نتوانیم خود را با کشورهای پیشرفته مقایسه کنیم ولی مسلماً تا اندازه آنها می‌توان ظلم را کنترل کرد، از طرف دیگر بدلیل جهانی شدن، تصورات آدمی هم فرق می‌کند. انسانها دیگر انسان قرن بیستم نیستند که در حال جنگ و خونریزی باشند، در صد سال گذشته دو جنگ خانمانسوز داشتیم به غیر از صدها جنگ ملی و محلی. البته امید است قرن بیست و یکم قرن صلح باشد اگر به آن طرف می‌رویم پس باید کتاب‌های درسی دگرگون شود یعنی آنچه که تا به حال از آموزش داریم، از آموزش معلم، دبیرستان، دبستان باید تغییر کند و بیشتر وحدت و دوستی بین‌المللی مطرح شود یعنی همه مسئله brother hood و sister hood یعنی hood جهانی مطرح شود که همه کشورها برای قرن بیست و یکم به یکدیگر کمک کنند، از نظر محیط زیست دردها مشترک است همه باید فکر اساسی کنیم. مسألهٔ بیکاری، مسألهٔ

گذاشته شود؟

۳۶- آیا به هویت خود فخر می‌کنیم و آن

را با افتخار، به صراحت، به طور

سازگار، هروقت بتوانیم، ابراز می‌کنیم؟

۳۷- آیا سیاست ما بر تمرکز هر چه

بیشتر تلاش‌های ارتباطی بر ایجاد

فرصت‌ها برای سخن گفتن از سوی

مردم است؟

۳۸- آیا می‌دانیم که دیگر وسایل و ابزار

ارتباطی گزینه‌هایی هستند که زمان،

مقیاس و شرایط دیگر استفاده از آنها را

تعیین خواهد کرد؟

۳۹- آیا در حد کافی به بررسی نقش‌های

روش‌های ارتباطی رودررو، دیداری -

شنیداری، مطبوعات، رادیو و تلویزیون و

جز آنها پرداخته‌ایم؟

۴۰- آیا برنامه‌های ما از هر روش به

بهترین وجه قابل بهره‌گیری و به طرق

مکمل هم بهره‌گیری می‌کنند؟

همه چیز

درباره روابط عمومی

مدیریت خوشنامی

از صفحه ۱۹

۳۲- آیا آمادگی داریم به اخبار بد به

همان اندازه اخبار خوب به صورت مثبتی

بپردازیم؟

۳۳- آیا همیشه سعی می‌کنیم زودتر و نه

دیرتر به برقراری ارتباط دست بزنیم،

بویژه وقتی به زحمت افتاده باشیم؟

۳۴- آیا مدیران ارشد می‌دانند که یکی از

عملکردهای روابط عمومی شروع به

تغییر در سیاستگزاری است تا از وقوع

مجدد اخبار بد جلوگیری شود؟

۳۵- به عبارت دیگر، آیا همه افراد تا مقام

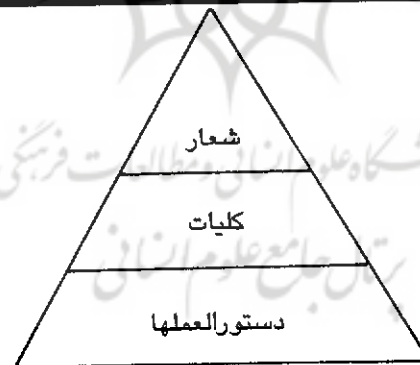
ریاست این احساس را دارند که

رفتارمان بایستی خوب باشد تا از ما

خوب گفته شود و به ما خوب احترام

روابط عمومی‌ها زمینه قضاوت صحیح را برای مسئولان فراهم کنند

از صفحه ۲۹

در داخل روابط عمومی برای تلفن، تلفن-

چی و مشاور تلفنی اهمیت بسیاری قائل

هستیم.

ه- سخن آخر

وقتی فهمیدیم:

۱- روابط عمومی برای چه هست؟ و

منظور ما از ایجاد روابط عمومی

چیست؟

آنگاه بایستی:

۲- کلیات و وظایف روابط عمومی را

روشن کنیم و بدانیم که چه هستند؟

و پس از آن:

۳- دستورالعملها و مأموریت‌های روابط

عمومی را بیابیم و در واقع به این سؤال

پاسخ دهیم که «چگونه روابط عمومی

کنیم؟»

* چاپ نشریه تخصصی و بولتن داخلی

(خبرنامه)

* چاپ ویژه‌نامه (سمینار، مراسم،

نمایشگاه و...)

* چاپ اعلامیه (سربرگ، پوستر، اعلامیه

سخنرانی یا سمینار و...)

* چاپ کارت (ویزیت - تبریک - تسلیت

و...)

۲) کارکرد تصویری

دیدن و تداعی و تصور دیدنی با

سهولت بیشتری انجام می‌پذیرد. برای

روان شدن موضوعات پیچیده و همچنین

به عنوان نیروی کمکی برای چاپ،

کارکرد تصویری اهمیت مهمی پیدا

می‌کند.

● فیلم (آموزشی، بایگانی، تبلیغاتی و...)

● عکس (شخصیت‌های داخلی و خارجی،

تبلیغاتی، بایگانی، فنی، کارمندی و...)

۳) کارکرد گفتاری

پس از دیدن و همچنین پس از ارتباط

غیرکلامی، شنیدن و گفتن را سومین

مرحله ارتباطی می‌نامیم.

● مراسم (داخل سازمان):

● سمینار (خارج سازمان):

● تلفن (روابط عمومی):

با برگزاری مراسم با نیروهای داخل

سازمان ارتباط برقرار می‌کنیم.

از راه‌های معرفی سازمان در خارج از

سازمان شرکت در سمینارها را ترجیح

می‌دهیم.

۱. رجوع شود به تحلیل آثار نظامی تألیف دکتر

کامل احمدزاد در چاپ علمی سال ۱۳۶۹